

P7_TA(2014)0211

Patrimoniul gastronomic european

Rezoluția Parlamentului European din 12 martie 2014 referitoare la patrimoniul gastronomic european: aspecte culturale și educative (2013/2181(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere raportul Comisiei sale pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind informarea consumatorilor referitoare la produsele alimentare (COM(2008)0040),
- având în vedere raportul din 2002 privind nutriția al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO),
- având în vedere raportul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) intitulat „Politica în materie de alimentație și nutriție în școli”,
- având în vedere Cartea albă a Comisiei din 30 mai 2007 intitulată „Strategie pentru Europa privind problemele de sănătate legate de alimentație, excesul de greutate și obezitate” (COM(2007)0279),
- având în vedere concluziile Conferinței ministeriale europene a OMS privind nutriția și bolile netransmisibile în contextul politicii Sănătatea 2020, care a avut loc în Viena la 4-5 iulie 2013,
- având în vedere Convenția UNESCO din 17 octombrie 2003 pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial,
- având în vedere înscrierea regimului alimentar mediteraneean pe lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității, din 16 noiembrie 2010 și din 4 decembrie 2013,
- având în vedere înscrierea bucătăriei gastronomice franțuzești pe lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (decizia 5.COM 6.14),
- având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
- având în vedere raportul Comisiei pentru cultură și educație (A7-0127/2014),

Aspecte educative

- A. întrucât starea de sănătate și bunăstarea populației, atât cele prezente, cât și cele viitoare, sunt strâns condiționate de tipul de alimentație și de mediul înconjurător și, prin urmare, de metodele practicate în agricultură, pescuit și creșterea animalelor;
- B. întrucât OMS, în cadrul inițiativei sale mondiale privind sănătatea în școli, consideră că instituțiile de învățământ reprezintă un spațiu important pentru achiziționarea de cunoștințe teoretice și practice cu privire la sănătate, nutriție, alimentație și gastronomie;

- C. întrucât alimentația necorespunzătoare poate avea consecințe dramatice; întrucât, cu ocazia Conferinței ministeriale europene a OMS din iulie 2013, miniștrii europeni ai sănătății au făcut apel la o mobilizare largă „pentru a lupta împotriva obezității și a alimentației necorespunzătoare”, cauzele unei epidemii de boli netransmisibile precum afecțiunile cardiovasculare, diabetul și cancerul;
- D. întrucât stereotipurile predominante în societate legate de imaginea corpului și hrană pot determina tulburări majore de alimentație și de ordin psihologic precum anorexia și bulimia; întrucât, de acum înainte, este important să se abordeze aceste probleme, în special în rândul adolescenților;
- E. întrucât, conform Consiliului european de informare alimentară, în 2006 circa 33 de milioane de persoane din Europa erau supuse unor riscuri de malnutriție ; întrucât situația s-a agravat de la începutul crizei;
- F. întrucât copilăria reprezintă o perioadă determinantă pentru inculcarea comportamentelor sănătoase și a cunoștințelor pentru a adopta un stil de viață sănătos și întrucât școala reprezintă unul dintre locurile în care se pot întreprinde acțiuni eficiente pentru a modela pe termen lung comportamentele sănătoase pentru noile generații;
- G. întrucât centrele școlare dispun de spații și de instrumente care pot promova cunoașterea și folosirea alimentelor, precum și crearea de comportamente alimentare care, alături de realizarea unei activități fizice moderate și regulate, constituie un stil de viață sănătos;
- H. întrucât informarea, educația și sensibilizarea fac parte din strategia Uniunii Europene de sprijinire a statelor membre în reducerea efectelor nocive asociate consumului de alcool (COM(2006)0625) și întrucât această strategie identifică modelele de consum adecvate; întrucât, la 5 iunie 2001, Consiliul a emis o recomandare privind consumul de alcool de către tineri și, în special, de către copii și adolescenți, în care este menționată promovarea educației prin intermediul unei abordări multisectoriale;
- I. întrucât, la reuniunea rețelei europene a fundațiilor care se ocupă de nutriție (European Nutrition Foundations Network, ENF), reuniune cu tema „Alimentația în școlile din Europa: rolul fundațiilor”, s-a constatat că este necesar să se introducă alimentația în programa școlară, atât în ceea ce privește nutriția, cât și gastronomia, și s-a hotărât, în unanimitate, ca această problemă să fie adusă în atenția unor organisme ca Parlamentul European și Comisia;
- J. întrucât diferite țări au promovat, prin intermediul a diverse instituții interne, recunoașterea regimului alimentar mediteranean ca făcând parte din patrimoniul cultural imaterial al umanității UNESCO, ceea ce înseamnă promovarea și stabilirea unor modele de comportament care să garanteze un stil de viață sănătos, dintr-o perspectivă globală, ținând seama de aspectele educative, alimentare, școlare, familiale, nutriționale, teritoriale, peisagistice etc.;
- K. întrucât regimul alimentar mediteranean este un model alimentar și un stil de viață echilibrat și sănătos, care are legătură directă cu prevenirea bolilor cronice și cu promovarea sănătății, atât la nivelul școlii, cât și al familiei;
- L. întrucât programele europene „Alimentație în școli” încearcă să se asigure că mâncarea servită în cantinele școlare conține toate elementele necesare pentru o alimentație de

calitate și echilibrată; întrucât educația, în sensul cel mai amplu al cuvântului, incluzând domeniul alimentar, servește la consolidarea, în rândul școlărilor, a conceptului de stil de viață sănătos, bazat pe un regim alimentar echilibrat;

- M. întrucât o educație nutrițională serioasă informează cetățenii despre aspecte precum corelația dintre alimente, durabilitatea alimentară și starea de sănătate a planetei;
- N. întrucât creșterea prețurilor la cantinele școlare și la alimente în general împiedică un număr mare de familii, în special pe copii, să aibă acces la o hrană echilibrată și de calitate;
- O. întrucât mass-media și publicitatea influențează tiparele de consum ale cetățenilor;
- P. întrucât, dacă oamenii își doresc să aibă șansa de a cunoaște în detaliu produsele utilizate și calitățile lor intrinseci și gustative, este primordială dezvoltarea unor sisteme de etichetare adecvată și clară pentru orice consumator cu privire la compoziția produselor și la proveniența lor;
- Q. întrucât formarea lucrătorilor din sectorul gastronomiei contribuie la transmiterea, valorificarea, durabilitatea și dezvoltarea gastronomiei europene;

Aspecte culturale

- R. întrucât gastronomia reprezintă totalul cunoștințelor, experiențelor, artelor și meseriilor care permit oamenilor să mănânce în mod sănătos și plăcut;
- S. întrucât gastronomia face parte din identitatea noastră și este un element esențial al patrimoniului cultural european și o parte esențială a patrimoniului cultural al statelor membre;
- T. întrucât UE a promovat identificarea, apărarea și protecția internațională a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale ale produselor agroalimentare;
- U. întrucât gastronomia nu este numai o artă de elită bazată pe prepararea atentă a hranei, ci și un mod de a recunoaște valoarea materiilor prime pe care le folosește, calitatea lor și necesitatea excelenței în toate etapele de prelucrare a alimentelor, concept care include respectul pentru animale și pentru natură;
- V. întrucât gastronomia este strâns legată de agricultura practică în diverse regiuni europene și de produsele locale;
- W. întrucât este important să se păstreze ritualurile și obiceiurile care au legătură cu gastronomia locală și regională, de exemplu, și să se încurajeze dezvoltarea gastronomiei europene;
- X. întrucât gastronomia este una dintre manifestările culturale cele mai importante ale ființei umane și întrucât prin acest termen nu trebuie să se înțeleagă numai așa-numita „haute cuisine” (bucătăria de lux), ci și toate expresiile culinare ale diverselor regiuni și pături sociale, inclusiv cele care au legătură cu bucătăria autohtonă;
- Y. întrucât supraviețuirea bucătăriei tipice care face parte din patrimoniul nostru culinar și

cultural este pusă deseori în pericol de invazia alimentelor standardizate;

- Z. întrucât calitatea, reputația și diversitatea gastronomiei europene necesită o producție alimentară europeană de calitate și în cantitate suficientă;
- AA. întrucât gastronomia se identifică cu diferitele aspecte ale alimentației și întrucât cei trei piloni fundamentali ai săi sunt sănătatea, obiceiurile alimentare și plăcerea; întrucât artele culinare reprezintă, în numeroase țări, un vector de convivialitate și un monument important de sociabilitate; întrucât experimentarea diverselor culturi gastronomice este o formă de schimb cultural; întrucât gastronomia are, de asemenea, un impact pozitiv asupra relațiilor sociale și de familie;
- AB. întrucât recunoașterea de către UNESCO a regimului alimentar mediteraneeen ca parte din patrimoniul cultural imaterial este importantă deoarece se consideră că acest regim reprezintă un ansamblu de cunoștințe, competențe, practici, ritualuri, tradiții și simboluri asociate cu culturi și recolte agricole, cu pescuitul și creșterea animalelor și, de asemenea, cu forma de conservare, prelucrare, preparare, distribuție și consum de alimente;
- AC. întrucât obiceiurile alimentare ale popoarelor europene sunt o moștenire socioculturală bogată pe care avem obligația de a o transmite din generație în generație; întrucât școlile, împreună cu familiile, sunt locul potrivit pentru dobândirea acestor cunoștințe;
- AD. întrucât gastronomia devine una dintre principalele reclame în materie de turism și întrucât interacțiunea dintre turism, gastronomie și nutriție are un efect foarte benefic asupra promovării turismului;
- AE. întrucât este important să se transmită generațiilor viitoare bogățiile gastronomiei din regiunea lor și, în general, ale gastronomiei europene;
- AF. întrucât gastronomia contribuie la promovarea patrimoniului regional;
- AG. întrucât este esențial să se promoveze produsele locale și regionale în vederea conservării patrimoniului nostru gastronomic, pe de o parte, și a garantării unei remunerări echitabile a producătorilor și a accesibilității cât mai mari a acestor produse, pe de altă parte;
- AH. întrucât gastronomia este o sursă de bogății culturale, dar și economice pentru regiunile UE;
- AI. întrucât patrimoniul european este constituit dintr-o serie de elemente materiale și imateriale și, în cazul gastronomiei și al alimentației, acesta este constituit și din teritoriul și peisajul de unde provin produsele pentru consum;
- AJ. întrucât perenitatea, diversitatea și bogăția culturală a gastronomiei europene se bazează pe o producție locală de calitate,

Aspecte educative

1. solicită statelor membre să includă în educația copiilor încă de la vârste fragede studiul și experiența senzorială a hranei și cunoștințe despre nutriția și obiceiurile alimentare sănătoase, incluzând aspecte istorice, geografice, culturale și empirice, ca mijloc de a contribui la îmbunătățirea stării de sănătate și a bunăstării populației; salută programele de educație gastronomică desfășurate în școli de anumite state membre, unele realizate în

colaborare cu bucătari de renume; subliniază importanța de a combina educația în vederea unei alimentații sănătoase cu combaterea stereotipurilor care pot genera tulburări de alimentație și psihologice majore, precum anorexia și bulimia;

2. subliniază, de asemenea, importanța de a pune în aplicare recomandările OMS privind lupta împotriva obezității și a alimentației necorespunzătoare; își exprimă îngrijorarea cu privire la problema malnutriției în Europa și a intensificării acesteia încă de la începutul crizei și insistă ca statele membre să permită tuturor o alimentație sănătoasă, în special asigurând cantine școlare sau municipale de calitate și accesibile tuturor;
3. în plus, semnaleză că este necesar ca programa școlară să fie îmbogățită cu informații despre cultura gastronomică, în special cea locală, procesul de preparare, producție, conservare și distribuire a alimentelor, influențele lor socioculturale și drepturile consumatorului; sugerează statelor membre să includă în programele lor pedagogice ateliere bazate pe dezvoltarea simțurilor, în special a gustului, care să combine informații privind beneficiile nutriționale ale alimentelor și privind patrimoniul gastronomic regional și național;
4. reamintește faptul că, în unele țări, nutriția este introdusă deja ca materie în programa școlară, în timp ce în alte state membre nu este materie obligatorie ca atare, ci se predă prin mijloace diferite, cum ar fi programele autorităților locale sau ale entităților private;
5. reamintește că este necesar ca în școli să se asigure educația referitoare la nutriție și la o alimentație corectă, sănătoasă și plăcută;
6. subliniază că practicarea sportului și a activității fizice ar trebui promovată în școlile primare și gimnaziale din întreaga UE;
7. reamintește faptul că o alimentație corectă a copiilor le crește bunăstarea și le îmbunătățește capacitatea de învățare, le întărește sistemul imunitar și promovează o dezvoltare armonioasă;
8. subliniază faptul că obiceiurile alimentare dobândite în copilărie pot influența preferințele alimentare și alegerea alimentelor, precum și metodele de preparare și de consum al acestora la vârsta adultă; prin urmare, copilăria este un moment-cheie pentru educarea gustului, iar școala are un rol important în a-i face pe elevi să descopere diversitatea produselor și a gastronomiei;
9. reamintește că se recomandă elaborarea de programe de educație și sensibilizare cu privire la consecințele consumului inadecvat de băuturi alcoolice și de promovare a modelelor corecte de consum inteligent prin cunoașterea caracteristicilor speciale ale vinurilor, a indicațiilor geografice, a varietăților de struguri, a proceselor de producție și a semnificației mențiunilor tradiționale;
10. solicită Comisiei să încurajeze proiecte de schimb de informații și de practici în domeniul nutriției, alimentației și gastronomiei, de exemplu în cadrul liniei Comenius (educația școlară) a programului Erasmus+ ; în plus, solicită UE și statelor membre să promoveze schimburile interculturale dintre sectoarele legate de alimentația publică, alimentație și gastronomie, profitând de oportunitățile oferite de programul Erasmus+ în materie de formare de calitate, mobilitate și stagii pentru studenți și profesioniști;

11. remarcă faptul că pentru educația în materie de nutriție și de gastronomie, inclusiv în ceea ce privește respectul pentru natură și mediu, trebuie să se conteze pe participarea familiei, a profesorilor, a comunității educaționale, a canalelor de informare și a tuturor profesioniștilor implicați în educație;
12. subliniază utilitatea tehnologiilor informației și comunicației (TIC) pentru învățare, drept un instrument pedagogic util; încurajează crearea unor platforme interactive care să vizeze facilitarea accesului la patrimoniul gastronomic european, național și regional și a răspândirii acestuia, pentru a promova conservarea și transmiterea cunoștințelor specifice tradiționale între profesioniști, artizani și cetățeni;
13. solicită Comisiei, Consiliului și statelor membre să aibă în vedere un control mai strict al informațiilor și publicității despre produse alimentare, în special din perspectiva nutriției;
14. reamintește statelor membre să asigure interzicerea în școli a oricărei publicități sau sponsorizări pentru produsele de tip junk food;
15. solicită statelor membre să asigure o formare adecvată a profesorilor, în colaborare cu nutriționiști și cu medici, pentru ca aceștia să poată preda corect în școli și universități științele alimentației; reamintește că nutriția și mediul sunt codependente și solicită, prin urmare, de asemenea, actualizarea cunoștințelor despre mediul natural;
16. invită Comisia și Consiliul să studieze sistemele de formare a profesioniștilor în domeniul gastronomiei; încurajează statele membre să promoveze aceste formări; subliniază că este important ca aceste acțiuni de formare să trateze gastronomia locală și europeană, diversitatea produselor, procesele de preparare, producere, conservare și distribuție a produselor alimentare;
17. insistă că este important ca acțiunile de formare a profesioniștilor în domeniul gastronomiei să pună accentul pe produsele „făcute în casă”, precum și pe o producție locală și variată;
18. cere statelor membre să facă schimb de cunoștințe și de bune practici în materie de activități legate de gastronomie prin intermediul educației și să facă posibilă cunoașterea gastronomică în diferite regiuni; solicită, de asemenea, să se organizeze schimburi de bune practici sau să se acorde atenție scurtării lanțului alimentar, insistând asupra producției locale și de sezon;
19. atrage atenția asupra necesității de a promova o alimentație sănătoasă în școli, folosind programele de finanțare din cadrul politicii agricole comune pentru perioada 2014-2020;
20. reamintește că recunoașterea regimului alimentar mediteranean și a bucătăriei gastronomice franțuzești ca parte din patrimoniul cultural imaterial al umanității de către UNESCO a determinat înființarea de instituții și organisme care promovează cunoașterea, practicarea și educarea în spiritul valorilor și al obiceiurilor unui regim alimentar echilibrat și sănătos;

Aspecte culturale

21. subliniază necesitatea de a răspândi informații privind varietatea și calitatea regiunilor, ale peisajelor și ale produselor care stau la baza gastronomiei europene, care face parte din

patrimoniul nostru cultural și care constituie, de asemenea, un stil de viață unic, recunoscut la nivel internațional; subliniază că aceasta necesită uneori respectarea obiceiurilor locale;

22. subliniază faptul că gastronomia este un instrument care poate fi utilizat la dezvoltarea creșterii economice și a locurilor de muncă într-o gamă largă de sectoare economice, atât în industrie, cât și în alimentația publică, turism, sectorul agroalimentar și cercetare; ia act de faptul că gastronomia poate dezvolta, de asemenea, simțul protejării naturii și a mediului, care garantează că alimentele au un gust mai autentic și că sunt mai puțin procesate cu aditivi sau conservanți;
23. subliniază importanța gastronomiei în promovarea sectorului hotelier pe teritoriul Europei și viceversa;
24. recunoaște rolul pe care îl joacă bucătarii calificați și talentați în păstrarea și exportarea patrimoniului nostru gastronomic și importanța menținerii expertizei noastre culinare ca factor-cheie cu valoare adăugată atât din punct de vedere educațional, cât și economic;
25. salută inițiativele destinate promovării patrimoniului gastronomic european, cum sunt târgurile și festivalurile gastronomice locale și regionale care consolidează conceptul de proximitate ca element de respectare a mediului înconjurător și care reprezintă o garanție pentru o mai mare încredere a consumatorului; încurajează aceste inițiative să includă o dimensiune europeană;
26. salută cele trei sisteme ale UE de indicații geografice și specialități tradiționale, cunoscute ca denumire de origine protejată (DOP), indicație geografică protejată (IGP) și specialitate tradițională garantată (STG), care sporesc valoarea produselor agricole europene la nivelul UE și la nivel internațional; invită statele membre și regiunile să elaboreze etichete DOP comune, în special etichete DOP comune pentru produse de același tip provenite din zone geografice transfrontaliere;
27. salută inițiative precum „Slow Food”, care permit tuturor persoanelor să învețe să aprecieze importanța socială și culturală a hranei, precum și inițiativa „Wine in moderation” care promovează un stil de viață și un consum moderat de băuturi alcoolice;
28. subliniază, de asemenea, rolul pe care îl au academiile de gastronomie, Federația Europeană a Asociațiilor de Nutriție și Academia Internațională de Gastronomie, cu sediul în Paris, în studierea și răspândirea patrimoniului gastronomic;
29. cere statelor membre să elaboreze și să pună în aplicare politici destinate îmbunătățirii calitative și cantitative a industriei gastronomice în sine și în relația sa cu oferta turistică, în cadrul dezvoltării culturale și economice a regiunilor;
30. subliniază că gastronomia este un bun cultural puternic de export pentru UE și statele membre;
31. solicită statelor membre să sprijine inițiativele care au legătură cu agroturismul, care încurajează cunoașterea patrimoniului cultural și peisagistic și care oferă sprijin și promovează dezvoltarea rurală;
32. solicită statelor membre și Comisiei să dezvolte aspectele culturale ale gastronomiei și să

promoveze obiceiurile alimentare menite să păstreze sănătatea consumatorilor, să continue schimbul și împărtășirea valorilor culturale și a valorilor regionale, păstrând totodată plăcerea mâncatului, a convivialității și a sociabilității;

33. cere statelor membre să colaboreze între ele și să sprijine inițiativele destinate păstrării calității ridicate, diversității, eterogeneității și caracterului unic al produselor artisanale, locale, regionale și naționale pentru a lupta împotriva omogeneizării care, pe termen lung, va conduce la sărăcirea patrimoniului gastronomic european;
34. încurajează Comisia, Consiliul și statele membre să includă în dezbaterile lor privind politicile alimentare importanța de a sprijini o producție alimentară europeană durabilă, variată, de înaltă calitate și în cantitate suficientă în vederea sprijinirii diversității culinare europene;
35. solicită Comisiei și statelor membre să consolideze măsurile privind recunoașterea și etichetarea produselor alimentare europene pentru a permite o valorificare a produselor respective, o mai bună informare a consumatorilor și o protecție a diversității gastronomiei europene;
36. semnaleză că este important să se recunoască și să se valorifice produsele gastronomice de calitate; invită Comisia, Consiliul și statele membre să aibă în vedere introducerea unei informări a consumatorilor de către specialiștii în alimentația publică cu privire la mâncărurile pregătite pe loc pe bază de produse brute;
37. încurajează Comisia, Consiliul și statele membre să studieze impactul actelor legislative pe care le adoptă asupra capacității, diversității și calității produselor alimentare din UE și să ia măsuri pentru a combate contrafacerea produselor;
38. sprijină inițiativele statelor membre și ale regiunilor acestora de a promova și a păstra teritoriul, peisajul și seria de produse care alcătuiesc patrimoniul gastronomic local; invită regiunile să promoveze o gastronomie locală și dietetică în cantinele școlare și colective în asocieră cu producătorii locali, pentru a păstra și a spori patrimoniul gastronomic regional, pentru a stimula agricultura locală și pentru a consolida circuitele scurte;
39. solicită statelor membre să ia măsuri pentru păstrarea patrimoniului european asociat cu gastronomia, cum ar fi protejarea patrimoniului arhitectonic al piețelor tradiționale de produse alimentare, al cramelor sau al altor construcții și, de asemenea, al ustensilelor și al mașinilor asociate cu alimentația și gastronomia;
40. insistă asupra importanței de a identifica, a înregistra, a transmite și a răspândi bogăția culturală a gastronomiei europene; încurajează instituirea unui observator gastronomic european;
41. sugerează Comisiei să includă gastronomia europeană în programele și inițiativele sale culturale;
42. salută înscrierea pe lista UNESCO reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității a bucătăriei gastronomice franțuzești, împreună cu regimul alimentar mediteranean, turta dulce croată și bucătăria tradițională mexicană și încurajează statele membre să solicite introducerea tradițiilor și practicilor lor gastronomice în Convenția UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, pentru a contribui la

păstrarea acestora;

43. sugerează orașelor europene să își depună candidatura pentru titlul de oraș gastronomic al UNESCO în cadrul rețelei orașelor creative;

o

o o

44. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.